

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team:

Onderwerp:

Maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht

Notagegevens

Bestuursorgaan	: B-en-W 13-05-2025
Notanummer	: 2025-325
Datum	: 13-05-2025
Programma	: 02 - Openbare orde en veiligheid
Portefeuillehouder	: Burgemeester,
Bijlage(n)	: DIN maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht.png

Parafering

07-05-2025: Programmamanager veiligheid08-05-2025: Burgemeester

Agendering

- * 30-04-2025: Gemeentesecretaris/algemeen directeur
- * 01-05-2025: Teammanager Concernstaf en Adjunct-secretaris
- * 08-05-2025: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

Definitieve akkoord

13-05-2025

B & W d.d.: 13-05-2025

Besluit

1. Maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht te erkennen als prioriteit binnen de gemeente en de urgentie uit te spreken dat dit vraagt om prioritering op dit onderwerp;
2. In te stemmen met voorliggende programmatische aanpak maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht.

De nota en het besluit openbaar te maken

Inleiding

Een verslechterende internationale veiligheidssituatie zorgt voor oplopende spanningen in de wereld. Daarnaast is sprake van een toenemende kans op natuurrampen en nieuwe soorten calamiteiten en verstoringen van de (digitale) infrastructuur, aangewakkerd door klimaatverandering, energietransitie en datarevolutie. De overheid is niet alleen in staat om deze dreigingen het hoofd te bieden. Daar is volledige kracht van de samenleving voor nodig. Dit wordt ook wel de whole-of-society approach genoemd. Als we toekomstige rampen en crises goed voorbereid tegemoet willen treden, is het noodzakelijk dat de maatschappij weerbaar en veerkrachtig is.

Recente crises hebben duidelijk gemaakt hoe groot het zelforganiserend vermogen van de samenleving kan zijn. Inwoners en organisaties willen graag helpen; ze nemen zelf het initiatief. Samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en inwoners kan echter ook nog (veel) beter.

Voor het weerbaar en veerkrachtig maken van de samenleving is ook de overheid aan zet: zowel de Rijksoverheid, Veiligheidsregio's, maar ook gemeenten. Als

gemeente Deventer willen graag een stap vooruit zetten om onze inwoners weerbaar(der) te maken tegen de gevolgen van bovengenoemde dreigingen. We realiseren ons daarbij dat ontwikkelingen in de wereld momenteel onzeker en instabiel zijn en dat de denkrichting en resultaten daardoor dynamisch zijn. Voor het invullen van deze opgave hebben we een programmatische aanpak opgesteld.

De aanpak in het kort:

Als gemeente Deventer voorzien we dat we op vier sporen aan de slag willen en moeten met het vergroten van weerbaarheid en veerkracht. Deze sporen moeten ook in onderlinge samenhang worden gezien. Hieronder staan de sporen kort toegelicht:

Spoor Netwerk & Slagkracht

Uit het spoor Netwerk & Slagkracht volgt de doelstelling: meer gecommitteerd netwerk van maatschappelijke partners. Samenwerkingsafspraken met hen leiden tot verbetering van de slagkracht. Het betekent dat we gebruik willen maken van het bestaande netwerk van de maatschappelijke partners (zoals kerken, bibliotheken en buurthuizen) en kijken we waar we dit netwerk kunnen uitbreiden en vooral waar de kracht binnen dit netwerk ligt om bij te dragen aan de ambitie van het programma.

Spoor Weerbaarheid & Veerkracht

Voor Weerbaarheid & Veerkracht is de volgende doelstelling geformuleerd: er is een weerbaardere en veerkrachtigere samenleving. Dat houdt in dat inwoners en bedrijven zich minimaal 72 uur kunnen redden zonder stroom en internet. Hiervoor is het nodig dat we inzicht hebben in de ondersteuningsbehoefte van inwoners en bedrijven. We willen dat inwoners en bedrijven doordrongen zijn van de urgentie, zonder daarbij in paniek te raken. We willen dat men eigenaarschap toont en dat men ook echt zelf (en met elkaar) in actie komt daar waar dat kan.

Spoor Bewustwording en kaderstelling

Zowel ambtelijk als bestuurlijk is de urgentie hoog en wordt er prioriteit gegeven aan de opgaves die voortvloeien uit het programma maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht. Dit doen we door onder andere interne bijeenkomsten te organiseren en taken en rollen in draaiboeken te beschrijven.

Spoor Bedrijfscontinuïteit

Binnen het spoor bedrijfscontinuïteit streven we naar een kleiner risico op verstoring van de bedrijfscontinuïteit van de gemeente Deventer. We brengen in beeld wat de kritieke bedrijfsprocessen zijn en we passen ons bedrijfscontinuïteitsplan waar nodig aan. Alle collega's zijn zich ervan bewust wat het voor hun werk betekent als de stroom en/of het internet uitvalt. Ook zijn we weerbaarder tegen een cyberaanval.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Met een gerichte focus op het vergroten van maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht willen we inwoners, bedrijven en ook onze eigen organisatie voorbereiden op een eventuele crisis. Deze voorbereiding is belangrijk omdat we willen dat inwoners, bedrijven en wij niet alleen weerbaar, maar ook veerkrachtig zijn ten tijde van de crisis. Eenieder weet hoe te handelen, waar

informatie te halen is en van waaruit eventuele hulpgoederen worden verstrekt. Daarnaast kunnen kritieke processen doordraaien.

Kader

- Gemeentewet
- Wet veiligheidsregio's

Betrokken partijen en participatie

Het programma veiligheid heeft de aanzet gedaan om te komen tot deze programmatische aanpak. Informatieveiligheid en communicatie zijn onmisbare onderdelen in de aanpak en daarom zijn de betrokken collega's meegenomen bij het opstellen van de programmatische aanpak.

In de periode februari - maart zijn collega's van andere programma's en teams via werkgroepen bijgepraat over het onderwerp, de scope van de opgave en wat we daar als organisatie belangrijk in vinden. Uit deze gesprekken is richting en input gehaald die verwerkt is in een concept plan van aanpak. Vorige week bent u als college geïnformeerd over het programma en de gekozen denkrichting. Op 7 mei heeft besluitvorming in de directie plaatsgevonden. Op woensdag 14 mei wordt de gemeenteraad door middel van een middagsessie meegenomen op het thema en welke stappen we in Deventer graag willen zetten.

Daarnaast zijn er ambtelijk gesprekken geweest met externe ketenpartners, zoals de Veiligheidsregio IJsselland, de VNG en Defensie. Ook komt het onderwerp regelmatig terug in de overleggen van Regionale Samenwerking Crisisbeheersing (RSC) en het Regionaal Coördinatiepunt Integrale Veiligheid (RCIV) over de scope van de opgave. Bestuurlijk is het thema meermaals besproken in het AB en DB van de Veiligheidsregio IJsselland, het Districtelijk Veiligheidsoverleg (DVO) en in de Kring van Gemeentesecretarissen.

Toelichting op participatiebeleid

n.v.t.

Argumenten voor en tegen

Het vergroten van de weerbaarheid en veerkracht is een maatschappelijke opgave met een potentieel grote impact op de samenleving en op programma's en projecten en de dienstverlening van de gemeente.

Als we nalaten of onvoldoende de weerbaarheid en veerkracht van onze inwoners, bedrijven en onze eigen organisatie vergroten dan zullen inwoners ten tijde van crisis in groten getale voor ondersteuning bij de gemeente aankloppen. Bovendien: de continuïteit van bedrijven stukt waardoor grote schaarste op onder andere het gebied van voedsel en drinken (primaire levensbehoeften) ontstaat. En onze eigen organisatie kan kritieke processen niet uitvoeren. Als we hier nu als gemeente niet op acteren, een stap vooruit zetten en onze rol pakken dan betekent dat we op het moment dat de crisis aan de orde is niet in staat zijn om de crisis te beheersen. Dit is een groot bestuurlijk afbreukrisico.

Het vergroten van maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht is voor de portefeuillehouder een belangrijk thema. Het kwam onder meer terug in zijn nieuwjaarstoespraak. Ambtelijk zien we deze urgentie ook en willen we als organisatie graag aan de slag met dit thema. Ook bij het proces van herbenoeming

van de burgemeester is door de gemeenteraad expliciet aandacht gevraagd voor het vergroten van de weerbaarheid en veerkracht van de samenleving.

Wat vaststaat is dat de opgave volop in ontwikkeling, daarmee dynamisch van aard is en ook continu aandacht vraagt.

Financiële consequenties en dekking

Door het programma veiligheid is een verzoek tot extra middelen gedaan in de perspectiefnota. Deze incidentele middelen van €125.000,- per jaar (2026 en 2027) zien toe op personele capaciteit en communicatie. Ten tijde van de voorjaarsnota van 2024 was de opgave op dit thema nog niet bekend en daardoor zijn op dit moment geen gelden beschikbaar voor 2025. Een eventuele bijdrage door de Rijksoverheid is op dit moment nog onduidelijk. Binnen het programma Veiligheid is geprioriteerd in werkzaamheden en is tijd vrijgemaakt bij twee medewerkers. Eventuele verdere kosten zijn afhankelijk van de keuzes die gemaakt worden in het programma maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht.

Het onvoldoende weerbaar en veerkrachtig zijn van onze samenleving en onze eigen organisatie kan organisatorische consequenties hebben. In het spoor bedrijfscontinuïteit brengen we deze consequenties in beeld en bereiden we de (bestuurlijke) besluitvorming voor, inclusief de effecten en risico's op organisatieniveau. Een verminderde weerbaarheid en veerkracht (denk aan het niet kunnen opvangen van uitval van stroom en internet) kan gevolgen hebben voor de directe dienstverlening van de organisatie.

Voor de totale opgave weerbaarheid en veerkracht brengen we de risico's in beeld die komen vanuit de opgave zelf. Dat betreft met name de inzet van gemeentelijke capaciteit en inzet van externe expertise. Dat vullen we aan met projectrisico's, zoals vertraging van bepaalde ontwikkelingen of een snel veranderend geopolitiek landschap. Hierbij kijken we ook naar de langere termijn kansen en (financiële) bedreigingen en scenario's.

Openbaarmaking en communicatie

Door team communicatie wordt een communicatieplan opgesteld, waarin zowel de interne als externe communicatie wordt meegenomen.

Aanpak en uitvoering

Zoals eerder benoemd volgen ontwikkelingen zich razendsnel op. De Rijksoverheid pakt tot op zekere hoogte regie doordat zij de weerbaarheidsopgave presenteren, de VNG heeft in week 15 een concept actielijst voor gemeenten gedeeld en ook de Veiligheidsregio IJsselland is zich bewust van haar rol in regionaal verband. We denken met de geformuleerde ambitie en doelstellingen een stap in de goede richting te hebben gezet, maar zijn ons ook bewust van de dynamiek van het vraagstuk. Waar nodig vullen we aan, wegen we af en passen we extra inspanningen in. We zullen prioriteren op de geformuleerde inspanningen uit het programma.

Wat vaststaat is dat we onze stakeholders periodiek bijpraten: we organiseren een middagsessie voor de gemeenteraad, verzorgen een actualiteitscollege om onze collega's te informeren omdat we het van belang vinden dat eenieder zich bewust is van de consequenties op hun eigen werk als bijvoorbeeld het internet en de stroom uitvalt. Indien nodig zullen we dit soort bijeenkomsten herhalen.

Ook gaan we bezig met het inrichten van een intern communicatieplatform waarin

medewerkers via bijvoorbeeld SharePoint geïnformeerd worden over wat er speelt rondom maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht.

Op 14 mei wordt de gemeenteraad in een middagsessie bijgepraat over het thema en over wat we hier in Deventer voor willen doen.

Maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht

De Deventer samenleving (inwoners en bedrijven) is voorbereid op crisissituaties als gevolg van bijvoorbeeld oorlog, klimaat of cybercrime en weet hoe in dat geval te handelen. Ook de gemeentelijke organisatie is voorbereid op dergelijke crises en weet in samenwerking met (crisis)partners terug te keren naar een beheersbare situatie.

